

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Цзинань (Китайська Народна Республіка)

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного права»***

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

21 травня 2022 року

м. Харків

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (21 травня 2022 року). – Харків, 2022. – ТОВ «Видавництво Точка», віддруковано у ТОВ «Друкарня Мадрид» через ФОП Гобельовська Л. П.– 460 с.

ISBN 978-617-7988-13-6

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення конференції здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. декана юридичного факультету канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19;

Пономаренко Оксана Михайлівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(097)332-55-70;

Гоц-Яковлєва Ольга Василівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(067)724-29-49;

Гرابко Людмила Владиславівна (ст. лаборант) +38(057)274-83-23

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ШТЕФАН А.С. ЛІЦЕНЗІЯ В СИСТЕМІ ДОГОВОРІВ ЩОДО РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ АВТОРСЬКИМИ ПРАВАМИ	230
ВАСИЛЬЄВ С.В. ЦИВІЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО СКЛАДУ	233
КОЛІСНИКОВА Г.В., МАНУЙЛОВА Ю.О. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕВИКОНАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	237
ПАХОМОВА А.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	240
ПОНОМАРЕНКО О.М. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ ЗА ОСОБЛИВОЮ ПРОЦЕДУРОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	243
РОЗГОН А.В. АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА РЕЗУЛЬТАТИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, РЕАЛІЗОВАНІ У РОБОТОТЕХНІЦІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД.....	247
СПРИНДИС С.І., ПРОТОПОПОВА Я.С. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ	250
ХРИМЛІ К.О., ГОСТЄВА О.Ю. ЗАПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ ЯК ШЛЯХ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	254
ПЕТРЕНКО Г.О., БОРЗЕНКОВА Л.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СТАРОСТИ ЩОДО ОРЕНДИ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА	257
ШЕРСТЮК С.В. ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ.....	261
МИКИТЮК В.О., МИКИТЮК С.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	264
МЕШКОВА К.О. ЩОДО ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ АБО ПОШКОДЖЕНЕ МАЙНО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ.....	267
ЦИРКУНЕНКО О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	269
МЕНДЕЛЯ О.О. СТРОК ВИКОНАННЯ СТРАХОВОГО ОBOB'ЯЗКУ З ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ ЗА ДОГОВОРОМ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	272
ГРАБЧУК О.В., ХОЛОД А.О. ОПЕРАЦІЇ З КРИПТОВАЛЮТОЮ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ	274
КУЗНЕЦОВА К.І. ПРОЦЕДУРА УСИНОВЛЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	277
АКСЬОНОВ Є.М. ПОРЯДОК ТА ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	281

знань, які передбачають не лише проголошення, а і відповідний захист у разі необхідності.

Список використаних джерел:

1. Про електронні комунікації. Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20/conv#n483>
2. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 № 389-III. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. В. Володовська, М. Дворовий Інтернет свобода в Україні 2020. Дотримання прав людини та основоположних свобод в Інтернеті. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dslua.org/wp-content/uploads/2021/09/Internet-svoboda-2020> р.

Мешкова Каріна Олександрівна,
Харківський національний
педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди,
викладач кафедри цивільно–правових дисциплін і трудового права
імені професора О. І. Процевського

ЩОДО ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ АБО ПОШКОДЖЕНЕ МАЙНО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ

Цивільні правовідносини зі своєю складною правовою природою неминуче набувають нових істотних характеристик залежно від об'єктивних зовнішніх умов у режимі реального часу. Введення в Україні правового режиму воєнного стану у зв'язку з військовим конфліктом на території нашої держави суттєво вплинуло на видову зміну напрямків реалізації цивільних правовідносин. Йдеться насамперед про обмеження прав і свобод громадян.

Найболючішою проблемою, в першу чергу для фізичних осіб, в ці тяжкі часи виявилися питання щодо порушення права приватної власності, зокрема, можливість примусового вилучення майна у власника; обмеження власника в праві користування (насамперед, недоступність майна для користування) та розпорядження майном; знищення, пошкодження, знецінення власного майна; додаткові витрати на внутрішню міграцію чи вимушений від'їзд за кордон та ін.

Верховною Радою України було прийнято за основу проект Закону про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, № 7198 від 24 березня 2022 р. 1 квітня 2022 року даний проект прийнято за основу в першому читанні.

Метою розроблення цього проєкту закону є визначення правових та організаційних засад надання державою компенсації за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ з дня набрання чинності Указом Президента від 24 лютого 2022 р. №64 « Про введення воєнного стану в Україні».

Враховуючи ступінь актуальності проблематики та значимість питань компенсації за пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій на території нашої держави, доцільним є аналіз деяких положень даного проєкту.

Якщо оглядово оцінювати зміст вказаного законопроєкту, слід зазначити, що за його рамками залишилися питання, предметно пов'язані з визначенням джерел надходження коштів та їх розподілом на відшкодування компенсацій, при цьому робиться чіткий акцент на те, що реалізація зазначених цілей не вимагає додаткових фінансових вкладень з боку державного та місцевого бюджетів. Можливо, автори вважають, що потоки та розмір міжнародного фінансування в майбутньому допоможуть визначитися з цими напрямками, однак така невизначеність уже зараз викликає питання.

Авторами законопроєкту об'єктом компенсації вказується виключно нерухоме майно, проте, якщо говорити про шкоду, що заподіюється приватної власності внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, навряд чи можна обмежитися лише втратами житлового фонду. До майна осіб (зокрема, фізичних осіб), яке вони втратили чи можуть втратити у такій ситуації, належать і кошти, і майнові права отримання речей чи майнового задоволення з інших осіб, які для власника можуть становити неабияку життєво необхідну цінність в існуючих умовах.

Не менш суттєвим спірним моментом є категорично однозначна вказівка адресата компенсації – це виключно громадяни України. Проте, відповідно до ст. 26 Конституції України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, користуються такими ж самими правами та свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України. Указом Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року « Про введення воєнного стану в Україні» будь-які обмеження прав і свобод, зазначених у статті 26 Конституції України, не згадуються.

Серед тих осіб, які втратили дах над головою, або житло яких пошкоджено, чималу групу складають особи, які взагалі не приватизували житлові приміщення, де вони мешкали до початку військового конфлікту. Законопроєкт вказаних осіб залишає наразі без можливості отримати компенсацію.

До кола спірних питань належить і питання встановлення максимального компенсаційного розміру 150 кв.м за одиницю нерухомості за загальним правилом. Розрахунок вартості 1 кв. м площі об'єкта передбачається визначати за методикою, встановленою Кабінетом Міністрів України. Про цю методику сьогодні можна говорити поки що як на перспективу, але вже зараз викликає

питання, як порівняти обмеження в 150 кв. м, що покривають допустимий для компенсації метраж житлових приміщень у багатоквартирному будинку зі зруйнованими будинками приватного сектора, площа яких може бути над 200 кв.м.

Вказаний законопроект є одним з трьох законопроектів, які надані до розгляду. Мова йде також про законопроект «Про державну реєстрацію збитків, завданих внаслідок зброєної агресії Російської Федерації» та законопроект «Про захист права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок зброєної агресії». Але суттєві неузгодженості мають місце як і між цими трьома законопроектами, так і між ними та діючим законодавством.

Пріоритетним питанням правового регулювання питань цивільно-правової сфери, у тому числі і питань захисту приватної власності саме у період військового конфлікту є обов'язкове поєднання та узгодженість міжнародного гуманітарного права з внутрішнім приватним правом.

Наразі вирішення багатьох суперечностей і неоднозначних питань у запропонованих законопроектах є сьогодні принциповими і нагальними в процесі забезпечення відновлення прав власників, майно яких знищено чи пошкоджено внаслідок бойових дій на території нашої держави, тим більше, що йдеться про втрату майна особами, яке для них є життєвою необхідністю, тому вимірювати компенсаційний характер відшкодування частковими замірами та вибірково в такому випадку навряд чи допустимо.

УДК 347

Orcid 0000-0002-6202-3000

Циркуненко Олена Валеріївна,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І.Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Конституція України як основний закон держави чітко закріплює виключні повноваження щодо здійснення правосуддя за судами України [1].

Судова влада, відповідно до теорії й практики розподілу влади, є незалежною самостійною сферою публічної влади, яка створена для вирішення соціальних конфліктів, покликана забезпечувати захист прав і свобод людини й громадянина [2].

Правосуддя є однією з основних функцій судової влади, діяльністю судових органів.

Правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах.